

Riksdagens svar R Sv 106/2015 rd – RP 94/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 94/2015 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 16/2015 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsbyråernas kompetens, anvisningar och rutiner snabbt preciseras när det gäller utkomstskyddet för sysselsatta i eget arbete och företagare och att arbetskraftsförvaltningens beslutspraxis följs i syfte att säkerställa enhetlig praxis och rättssäkerheten för dem som ansöker om utkomstskydd för arbetslösa. Preciseringarna ska i synnerhet gälla skillnaden mellan verksamheten på heltid och på deltid samt när verksamheten ska anses vara avslutad.
2. Riksdagen förutsätter att det görs en utredning av hur den sociala tryggheten för dem som har atypiska anställningar och uppdrag behöver utvecklas och att förslag till ändrad lagstiftning vid behov tas fram på grundval av utredningen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 14 § och rubriken för 5 kap.,
ändras rubriken för 4 kap., 12, 15, 16 och 19 a §, 21 c § 1 mom., 21 e och 21 j §, 24 b § 2 mom., 24 e § 3 mom. och 24 i §,

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

av dem 12 §, 21 c § 1 mom. och 24 i § sådana de lyder i lag 542/2012, 15 § sådan den lyder i lagarna 542/2012 och 266/2015, 16 § sådan den lyder i lag 1301/2002, 19 a § sådan den lyder i lagarna 1181/2005 och 363/2006, 21 e § sådan den lyder i lagarna 542/2012 och 970/2013, 21 j § sådan den lyder i lag 970/2013, 24 b § 2 mom. sådan den lyder i lag 278/2009 och 24 e § 3 mom. sådan den lyder i lag 910/2008, samt

fogas till lagen nya 1 a, 12 a och 12 b §, en ny 13 §, i stället för den 13 § som upphävts genom lag 1352/2007, och till 24 e §, sådan den lyder i lagarna 1352/2007 och 910/2008, ett nytt 4 mom. som följer:

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *EU:s förordningar om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

2) *tredjestat* en stat på vilken EU:s förordningar om social trygghet och sådana för Finland bindande överenskommelser om social trygghet som innehåller bestämmelser om arbetslöshetsförsäkring inte tillämpas.

4 kap.

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie

12 §

Arbetsgivares och arbetstagares premiebetalningsskyldighet

En arbetsgivare och en i 15 § avsedd arbetstagare är skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för arbete som en arbetstagare utför i Finland, om inte något annat föreskrivs nedan.

Staten är inte skyldig att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Sådana statliga affärsverk som omfattas av lagen om statliga affärsverk (1062/2010) är dock skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie.

12 a §

Begränsningar av premiebetalningsskyldigheten

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte

- 1) för tiden före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 17 år,
- 2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år,
- 3) om den lön som en arbetsgivare betalat under ett kalenderår uppgår till sammanlagt högst 1 200 euro,

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

4) i fråga om en företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) i fråga om en idrottsutövare,

6) i fråga om en arbetstagare som tjänstgör på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007), och som inte bor i Finland,

7) i fråga om en arbetstagare på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas på grundval av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland.

I de fall som avses i 1 mom. 3 punkten tas dock löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie ut på lönen.

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte för arbete som en arbetstagare som kommer till Finland från en tredjestat utför i Finland, om

1) det är fråga om arbete inom landsvägstransport som arbetstagaren huvudsakligen utför någon annanstans än i Finland,

2) arbetstagaren inte är bosatt i Finland,

3) arbetstagaren inte har hemvist i Finland, och

4) finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet på grundval av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland.

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas inte i fråga om en arbetstagare som är i Finland på kongress- eller turnéresa eller på något annat motsvarande kortvarigt besök, vars syfte anknyter till arbete som arbetstagaren utför i utlandet, om

1) arbetstagaren inte är bosatt i Finland

2) arbetsgivaren inte har hemvist i Finland, och

3) finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet enligt EU:s förordningar om social trygghet.

12 b §

Justering med lönekoeficient

Det belopp som anges i 12 a § 1 mom. 3 punkten justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som anges i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Beloppet motsvarar indexnivån för 2014.

Beloppet avrundas till närmaste hundra euro.

13 §

Premiebetalningsskyldighet vid arbete utomlands

Arbetslöshetsförsäkringspremie betalas också i fråga om sådana arbetstagare som arbetar utomlands och på vilka finsk lagstiftning tillämpas till följd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland.

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

Arbetslöshetsförsäkringspremie ska också betalas i fråga om andra arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder i arbete till ett land i vilket EU:s förordningar om social trygghet eller sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland inte tillämpas, förutsatt att

- 1) arbetstagaren antingen är anställd av den utsändande finska arbetsgivaren eller av ett utländskt företag inom samma ekonomiska helhet,
- 2) arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande finska företaget fortgår under den tid arbetstagaren arbetar utomlands, och
- 3) arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon börjar arbeta utomlands.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan på ansökan av arbetsgivaren besluta att arbetslöshetsförsäkringspremie inte längre behöver betalas för en arbetstagare som avses i 2 mom. En förutsättning för beslutet är att arbetet i utlandet inte längre är tillfälligt och har fortgått över två år. Beslutet tillämpas från ingången av det kalenderår som följer på det år då beslutet vunnit laga kraft.

15 §

Anställningsförhållanden som omfattas av arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetslöshetsförsäkringspremie tas ut på löner eller arvoden som betalas till en arbetstagare som arbetar

- 1) i ett anställningsförhållande enligt 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),
- 2) som arbetstagare enligt 1 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011),
- 3) i ett tjänsteförhållande enligt statstjänstemannalagen (750/1994),
- 4) som tjänsteinnehavare enligt lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003),
- 5) i ett tjänsteförhållande enligt kyrkolagen (1054/1993),
- 6) som tjänsteman enligt lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003),
- 7) som tjänsteman vid republikens presidents kansli eller som riksdagens justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman,
- 8) i något annat offentligrättsligt tjänsteförhållande som grundar sig på lag,
- 9) som verkställande direktör, om han eller hon inte är en sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

16 §

Arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag

Arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för sådana delägare i företag som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska bestämmas så att premien motsvarar finansieringen av de förmåner som delägarna är berättigade till.

19 a §

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Grunden för arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är den sammanlagda lönesumma som består av de inkomstposter enligt 19 § som utgör grund för löntagares arbetslöshetsförsäk-

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

ringspremie och som arbetsgivaren och en ställföreträdande betalare betalat, om inte något annat följer av 12 och 12 a §.

Ett statligt affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms utifrån de löner som affärsverket betalat och som avses i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

21 c §

Fastställande av arbetslöshetsförsäkringspremien

Arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställer arbetslöshetsförsäkringspremien kalenderårsvis före utgången av oktober månad året efter försäkringsåret. Om arbetsgivarens verksamhet upphör kan arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställa arbetslöshetsförsäkringspremien under försäkringsåret. Om den arbetslöshetsförsäkringspremie som fastställs för ett försäkringsår är större än det uttagna förskottet, tar arbetslöshetsförsäkringsfonden ut skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremien och det uttagna förskottet hos arbetsgivaren. Om arbetslöshetsförsäkringspremien är mindre än det uttagna förskottet, betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden skillnaden mellan arbetslöshetsförsäkringspremien och det uttagna förskottet till arbetsgivaren.

21 e §

Ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie och förskottsåterbäring

Arbetslöshetsförsäkringsfonden tar ut ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie enligt 21 c § och uppskattad premie enligt 21 d § och betalar ränta på förskottsåterbäring enligt 21 c §. Räntans storlek är referensräntan enligt 12 § i räntelagen (633/1982) för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga, minskad med två procentenheter, dock minst 0,5 procent. Till den del som arbetslöshetsförsäkringspremien eller den uppskattade premien överstiger 1 000 euro, är räntan på premien dock referensräntan ökad med två procentenheter.

Räntan beräknas från den 1 januari året efter försäkringsåret till förfallodagen för utjämningspremien eller till utgången av månaden före betalningsmånaden för förskottsåterbäringen.

Ränta tas inte ut på dröjsmålsränta som tas ut på grund av obetalt förskott.

Om arbetslöshetsförsäkringspremie har uppburits till ett för lågt belopp hos arbetsgivaren och felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknepel eller något annat därmed jämförbart misstag eller om fastställande av ränta på arbetslöshetsförsäkringspremien annars är oskäligt, kan arbetslöshetsförsäkringsfonden låta bli att fastställa ränta på arbetslöshetsförsäkringspremien.

21 j §

Utmätning av premier

Arbetslöshetsförsäkringspremier enligt denna lag, ränta enligt 21 e § och dröjsmålsränta enligt 21 i § är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

24 b §

Uppbörd och återbäring av självriskpremie

Arbetslöshetsförsäkringsfonden återbär till arbetsgivaren på ansökan den del av självriskpremierna för tilläggsdagarna som förblir outnyttjad, om

1) arbetsgivaren har ingått ett arbetsavtal som gäller tillsvidare med den av arbetsgivaren uppsagda arbetstagaren som är berättigad till tilläggsdagar eller kallat en arbetstagare som är berättigad till tilläggsdagar tillbaka i arbete, och arbetstagaren har varit i detta arbete under minst ett års tid; om arbetsgivaren på nytt säger upp eller permitterar arbetstagaren uppbärs självriskpremie genast när arbetslösheten börjar, oberoende av vad som föreskrivs i 24 § 2 mom. 1 punkten, eller

2) den arbetstagare som arbetsgivaren sagt upp eller permitterat har fått frivillig tilläggs pension under minst ett års tid, och pensionen fortsätter till minst 65 års ålder och grundar sig på en tilläggs pensionsförsäkring som arbetsgivaren ordnat och finansierat, eller fått någon annan därmed jämförbar förmån eller en pension som ska beaktas vid pensionsjämkning av tilläggs pensionen, varvid personen av denna anledning inte har rätt till arbetslöshetsförmån eller arbetslöshetsförmånen betalas till minskat belopp.

24 e §

Skyldighet att lämna uppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om utlämnande av uppgifter ska Finansinspektionen och Folkpensionsanstalten till arbetslöshetsförsäkringsfonden lämna följande uppgifter:

1) före utgången av april månad och oktober månad personbeteckning, arbetslöshetskassans nummer och uppgift om första tilläggsdag för de personer vars rätt till tilläggsdagar har börjat under föregående sex månader, och

2) före utgången av april månad personbeteckning och arbetslöshetskassans nummer för de personer som under föregående kalenderår fyllt 63 år och som har fått arbetslöshetsdagpenning efter fyllda 63 år och vars rätt till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har börjat före fyllda 63 år.

För att fullgöra den uppgift som anges i 10 § 1 mom. 3 punkten har arbetslöshetsförsäkringsfonden rätt att sammanställa och använda de uppgifter som avses i denna paragraf. Den sammanställda informationen kan sparas tills ovan nämnda uppgift har utförts. Sammanställd information får inte lämnas vidare.

24 i §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens rätt att rätta arbetslöshetsförsäkringspremie

Om det av arbetsgivaren har uppburits arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på uppskattad premie eller återbetalningsränta med ett för högt belopp,

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

kan arbetslöshetsförsäkringsfonden rätta arbetslöshetsförsäkringspremien till arbetsgivarens fördel.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan rätta arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på arbetslöshetsförsäkringspremie, ränta på uppskattad premie och återbetalningsränta till arbetsgivarens nackdel, om felet beror på arbetslöshetsförsäkringsfondens skrivfel, räknefel eller något annat därmed jämförbart misstag. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan efter att ha hört arbetsgivaren rätta arbetslöshetsförsäkringspremien även när arbetsgivaren inte har gjort anmälan om lönesumman, när anmälan om lönesumma eller någon annan information som arbetsgivaren lämnat är bristfällig eller oriktig eller när arbetsgivaren annars har försummat sin anmälningskyldighet.

Rättelse enligt 1 och 2 mom. av arbetslöshetsförsäkringspremien kan göras inom tre år från ingången av året efter försäkringsårets utgång.

Arbetslöshetsförsäkringspremien kan inte rättas om ärendet har avgjorts genom ett beslut med anledning av besvär.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 _____ .

Lagen tillämpas första gången på fastställandet och uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremier för 2016.

På arbetslöshetsförsäkringspremier för 2015 eller tidigare år tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lagens 21 e och 21 j § tillämpas också på fastställandet och uppbörden av de slutliga arbetslöshetsförsäkringspremierna för 2015 och tidigare år.

Lagens 24 b § 2 mom. 1 punkt tillämpas också på självriskpremier som fastställts före ikraftträdandet av dessa lag.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 6 § 1 mom., 8 och 8 a §, 5 kap. 5 § och 10 kap. 3 §,

sådana de lyder, 1 kap. 6 § 1 mom. i lag 997/2008, 8 § i lagarna 636/2004, 1330/2004 och 1199/2013 och 8 a § i lag 1199/2013, 5 kap. 5 § delvis ändrad i lag 1049/2013 och 10 kap. 3 § i lag 918/2012, samt

fogas till 1 kap. en ny 8 b § och till 2 kap. 8 §, sådan den lyder i lag 1001/2012, ett nytt 2 mom. som följer:

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Företagare

Som företagare betraktas i denna lag en person som avses i 3 § i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller i 3—5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

8 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på personer i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande i Finland, på personer som arbetar på utländska handelsfartyg i utrikesfart samt på företagare och arbetslösa i Finland på det sätt som föreskrivs nedan.

Lagen tillämpas också på en arbetstagare som av sin finska arbetsgivare sänt utomlands för att arbeta för samma arbetsgivare. Detsamma gäller arbetstagare som finska företag sänt utomlands för arbete hos ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag som hör till samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande företaget fortsätter under den tid arbetstagaren arbetar utomlands.

Lagen tillämpas också på en person som står i anställningsförhållande till finska staten och såsom medlem av den utsända personalen arbetar inom Finlands utrikesrepresentation, eller på vilken denna lag tillämpades omedelbart innan anställningsförhållandet började.

Denna lag tillämpas inte på en utländsk medborgare som i Finland tjänstgör som diplomatisk representant för en främmande stat, som utsänd konsul, vid en mellanstatlig organisation eller som hör till den administrativa eller tekniska personalen vid en främmande stats utrikesrepresentation eller till dess tjänstepersonal, eller som är privat tjänare hos en person som avses ovan.

8 a §

Rätt till förmåner på basis av boende, Europeiska unionens lagstiftning eller överenskommelser som är bindande för Finland

Rätt till förmåner enligt denna lag har arbetslösa arbetssökande som är bosatta i Finland. Vem som bor i Finland avgörs enligt 3, 3 a, 4 och 10 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bostättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

Om det på en arbetslös arbetssökande tillämpas rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan förordningen om social trygghet, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, nedan grundförordningen, eller den nordiska konventionen om social trygghet (FördrS 136/

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

2004), bestäms rätten till arbetslöshetsdagpenning utifrån förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet.

En arbetslös arbetssökande som inte är finsk medborgare och inte är bosatt i Finland har rätt till arbetslöshetsdagpenning, om

- 1) förordningen om social trygghet, grundförordningen eller den nordiska konventionen om social trygghet inte tillämpas på honom eller henne,
- 2) han eller hon har arbetat i minst sex månader i Finland under sin oavbrutna vistelse, och
- 3) hans eller hennes vistelse i Finland fortgår.

8 b §

Utbetalning av arbetslöshetsdagpenning till den som söker arbete i en annan stat

En arbetslös arbetssökande som enligt artikel 64 i grundförordningen har begett sig till en annan stat för att där söka arbete har rätt att under den tid han eller hon söker arbete i den andra staten få arbetslöshetsdagpenning i högst tre månader.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

8 §

Upphörande med företagsverksamhet

Om det inte finns skäl att göra någon annan bedömning, anses en enskild näringsidkares företagsverksamhet ha upphört även när

- 1) produktionsverksamheten och den ekonomiska verksamheten har upphört enligt en sådan redogörelse av arbetssökanden som kan anses vara tillförlitlig eller när det annars är uppenbart att verksamheten inte fortsätter, och
- 2) personen har avstått från eventuell pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

5 §

Arbets- försäkringsperioder som räknas löntagare till godo

Vid beräkningen av arbetsvillkoret för löntagare beaktas också arbete som utförts efter 65 års ålder, även om arbetslöshetsförsäkringspremie inte betalas för arbetet.

Riksdagens svar RSv 106/2015 rd

Vid beräkningen av arbetsvillkoret för löntagare jämställs arbete som verkställande direktör med arbete i ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, om inte personen är en företagare som avses i 1 kap. 6 §.

Om en medlem av en löntagarkassa efter att ha utträtt ur kassan inom en månad ansluter sig till en annan löntagarkassa, ska den tid som han eller hon har varit i arbete som kassamedlem och försäkrad i föregående kassa räknas honom eller henne till godo.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

3 §

Frånvaro från sysselsättningsfrämjande service

Under tiden för jobbsökarträning, karriärträning, prövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har en arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsförmån för de dagar då han eller hon inte deltar i servicen, om inte frånvaron beror på

- 1) arbetsoförmåga,
- 2) ett under 10-årigt barns sjukdom för högst fyra arbetsdagar per gång,
- 3) en anställningsintervju eller något annat jämförbart skäl som anknyter till sysselsättning, eller
- 4) skötsel av ett offentligt förtroendeuppdrag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 15.12.2015

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare